

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум: 20. фебруар 2013.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију</p> <p>Одлуком на седници одржаној 17. децембра 2012. Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта Данијеле Станић и теме докторске дисертације под називом „Систем назива за боје у лирској народној поезији”.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. Весна Ломпар, доцент, Савремени српски језик, 2006, Филолошки факултет</p> <p>2. Снежана Самарџија, редовни професор, Народна књижевност – Српска књижевност, 2005, Филолошки факултет</p> <p>3. Рајна Драгићевић, ванредни професор, Савремени српски језик, 2008, Филолошки факултет</p>
II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>Данијела С. Станић је рођена 1978. год. у Ужицу, где је завршила основну школу и гимназију. Дипломирала на Филолошком факултету у Београду на групи за Српски језик и књижевност, са просечном оценом 8,70 и на одсеку Сликарство на Факултету ликовних уметности у Београду, у класи код проф. Зорана Вуковића, са просечном оценом 9, 13. Одбранила 2008. године мастер рад са темом <i>Проблем синонимије у лексикографским дефиницијама у речницима савременог српског језика</i> са оценом 10, код проф. Рајне Драгићевић. Студент је докторских студија на Филолошком факултету у Београду, на одсеку Наука о језику.</p> <p>Радила као професор српског језика и књижевности (2004-2006) у Основној школи „Саво Јовановић Сирогојно“ у Сирогојну код Ужица и у Пољопривредној школи са домом ученика „Љубо Мићић“ у Пожеги, а 2006-е год. примљена у Институт за српски језик САНУ на пројекат <i>Лингвистичка истраживања савременог српског књижевног језика и израда Речника српскохрватског књижевног и народног језика САНУ</i>. Имала већи број колективних сликарских изложби, претежно у Београду и Ужицу. Учествовала на десет научних скупова. Говори енглески и руски језик. Сфера научног интересовања: лексикологија, лексикографија, морфологија, творба речи, фолклористика, етнолингвистика.</p>
III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>1. <i>Иван Клајн — Милан Шипка, Страни изрази и изреке, Популарна лингвистика,</i></p>

- Прометеј, Нови Сад, 2007, зборник Шездесет година института за српски језик САНУ, књига II, Београд, 2007, 213-217.*
2. *Милан Ајџановић, Функционално оптерећење суфикса за обележавање особа, Наш језик, бр. XL/1-4, Београд, 2009, стр. 109-114.*
 3. *Проблем синонимије простих речи у лексикографским дефиницијама речника савременог српског језика, Савремена проучавања језика и књижевности, година I / књига 1, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2009, страна 167-176.*
 4. *О (не)оправданости присуства синонима у дефиницијама одредница у описним речницима савременог српског језика (на примерима неких именица), коауторски рад са Ружицом Бајић, зборник Лексикографијата в европейското културно пространство, Материјали са Пете националне конференције са међународним учешћем из лексикографије и лексикологије (Софија, 19-20 октобар 2009.), Знак '94, Велико Трново, 2010, стр. 110-118.*
 5. *Рајна Драгићевић, Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу, Библиотека Књижевност и језик, књ. 33, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2010, Наш језик, бр. XLI/1-2, Београд, 2010, стр. 55-59.*
 6. *Боје и човекова телесност и емоционални свет, Савремена проучавања језика и књижевности, година II / књига 1, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2011, стр. 143-150.*
 7. *Придевски и именички називи за боје и њихов однос са сликарском технологијом, Свет речи 31-32, Београд 2011, стр. 44-49.*
 8. *Терминологија ликовних уметности, Српски језик XVI, Београд 2011., стр. 857-862.*
 9. *Уз девету свеску Речника српских говора Војводине, Српски језик XVI, Београд, 2011, стр. 857-862.*
 10. *Зборник радова са II научног скупа младих филолога Савремена проучавања језика и књижевности II/1, Наш језик XLII/1-2, Београд, 2011, стр. 79-82.*
 11. *Називи за боје у Речнику српских говора Војводине, у коауторству са Јеленом Јанковић, Дијалекат-дијалекатска књижевност: зборник радова са научног скупа одржаног у Лесковачком културном центру 18. децембра 2010. године, Лесковац, 2011, стр. 194-211.*
 12. *Милан Шипка, Стандарднојезичка преиспитивања 3, Наш језик XLII/3-4, Београд, 2011, стр. 47-52.*
 13. *Променљиви придеви са именичком основом који означавају боје, Савремена проучавања језика и књижевности, година III / књига 1, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2012, страна 165-174.*
 14. *Пејоративни називи за мушка лица у српским народним говорима на територији Војводине, коауторски рад са Јеленом Јанковић, зборник JAZYK, LITERATURA A REGION, уредник PaedDr. Ivo Harák, Univerzita J. E. Purkyně u Ústí nad Labem, Чешка, 2012, 70-87.*
 15. *О неким творбеним типовима променљивих придева који означавају боје, Наш језик XLIII/1-2, Београд, 2012, стр. 29-44.*
 16. *Рајна Драгићевић, Лексикологија и граматика у школи (методички огледи), Наш језик XLIII/1-2, Београд, 2012, 117-120.*
 17. *Пејоративни називи за женска лица у српским говорима Војводине, у коауторству са Јеленом Јанковић, Језици и културе у времену и простору, Филозофски факултет, Нови Сад, 2012, стр. 31-44.*
 18. *Функција беле боје у „Српским народним пјесмама I“ Вука Стефановића Караџића, Књижевност и језик, LIX, 3-4, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2012, стр. 281-295.*

19. Стана Ристић, *О речима у српском језику (творбени и лексикографско-лексиколошки аспекти)*, Наш језик XLIII/3-4, Београд 2012.
20. Називи за боје у источнохерцеговачком дијалекту, у коауторству са Јеленом Јанковић, Октоих, Часопис Одјељења за српски језик и књижевност Матице српске – Друштво чланова у Црној Гори, II/3, Подгорица, 2012, стр. 197-209.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат Данијела Станић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА НАПОМЕНА:

За ментора је предложена др Весна Ломпар, доцент Филолошког факултета у Београду, Катедра за Српски језик.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

- 1) Неке језичке особине романа *Калуђер и хајдук* Стојана Новаковића, *Зборник Матице српске за славистику*, бр. 41, Нови Сад, 1991, стр. 155-161.
- 2) О једном значењу речи *насељеник*, *Наш језик*, Београд, XXIX, св. 1-2, 1991, стр. 82-83.
- 3) Обележена лексика у драми *Развојни пут Боре Шнајдера* Александра Поповића, *Српски језик*, бр. 1-2, Београд, 1996, стр. 175-181.
- 4) Систематизација врста речи у савременом српском језику, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, Београд, 32/3, 2003, стр. 35-51.
- 5) Дефинисање именица, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, Београд, 32/3, 2003, стр. 51-63.
- 6) Значај појединачних примера за дефинисање језичких појмова, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, Београд, 33/3, 2004, стр. 47-55.
- 7) Анализа приступа придевима у сербокроатистичким граматикама, *Наш језик*, Београд, књ. 35/1-4, 2004, стр. 23-29.
- 8) О класификацији именица у сербокроатистичким граматикама, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, Београд, 34/3, 2005, стр. 177-185.
- 9) Неличне заменице и заменички прилози у настави српског језика као страног, *Српски као страни језик у теорији и пракси: зборник радова*, Београд, 2007, стр. 131-139.

Комисија сматра да Весна Ломпар испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе Систем назива за боје у лирској народној поезији прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Боје детерминишу читав човеков визуелни однос према свету и природи. Оне представљају, с једне стране одраз човековог емотивног и интелектуалног живота, али такође реципрочно условљавају и одређују исти тај унутрашњи човеков свет. Боју можемо посматрати са више страна. Она је а) физичка, оптичка појава, и као таква представља предмет *физике*, б) она је „доживљени фактицитет“ и њоме се баве *филозофија* и *психологија*, она је, најзад, в) иманентан медијум сликарске уметности и осталих визуелних уметности (скулптуре, филма и сл.), функционише као симбол култа и религије, моде и свих осталих видова друштвене транспарентности, и као таква она је предмет друштвенохуманистичких дисциплина, пре свега *естетике*, *симбологије* и *културологије* (Петровић С.: 1994, 7). Ми ћемо овој корелацији боја и научних дисциплина додати још и *лингвистику*, јер перцепција боје условљава и језичка изражајна средства како кроз фон савремене књижевности, тако и у домену фолклора.

Просечно људско око може да разликује око 180 нијанси боја, мада је број њихових номинација у једном језику далеко мањи. Српски језик познаје негде око 190 променљивих придева за означавање боја, по нашој ексцерпцији Речника МС, 52 непроменљивих придева, по ексцерпцији Речника САНУ, и око 30 именица, по ексцерпцији Речника МС. Треба нагласити да и поред наизглед великог броја назива за боје остаје неименован велики колористички простор прелазних нијанси боја, јер многи од ових назива представљају синониме и морфолошке дублете. Тако, на пример, само црвена боја, као централна боја колористичког спектра и боја са широким дијапазоном метафоричких екстензија, има 69 различитих назива који означавају њен прототипичан тон и нијансе између јарконаранцасте и браон боје. Поред тога, већи број именица и сви непроменљиви придеви представљају лексику страног порекла која је већ на граници изласка из лексичког система српског језика (оријентализми) или је творбено неадаптирана нашем језику и ограничена углавном само на сферу уметности, дизајна, моде и сл. (европеизми).

Поставља се питање да ли боје доживљавамо као атрибуте предметног света или их перцепирамо у складу са културним контекстом групе у којој појединац припада. Затим, интересује нас колико емотивно и интелектуално доживљавање боја зависи од погледа на свет, индивидуалне и колективне психологије, филозофије и религијских опредељења и како се сви ти фактори одражавају на формирање прототипичности и симболичности комплекса боја. Потом ћемо разматрати како се преко те прототипичности и симболичности формира систем стереотипа који се јављају као епске формуле или тзв. „мртви епитети“ у фолклору.

Језик фолклора има наизглед сведен дијапазон назива за боје. Разлог томе је што језик фолклора чува елементе примарног субјективног вредновања боја. Боје се идентификују по критеријуму 'позитиван/негативан', па у сферу 'позитиван' по емотивном психолошком принципу спада много већи дијапазон боја, углавном светлих и топлих.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеностју, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

4. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 49 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

1. Ајдачић, Дејан, „Боје у српскохрватској народној поезији“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књига XL, свеска 2, Нови Сад, 1992, стр. 285–321.
2. *Балкански спектр: от света к цвету*, Балканские чтения 11, тезисы и материалы, Институт славяноведения РАН, Центр лингвокультурных исследований „BALCANICA“, Москва, 2011.
3. Бошковић Радосав, *Око суфикса –икаст (-ичаст), Наш језик XIV н. С. Св. 2-3, (1964-1965), стр. 156-158.*
4. Василевич, А. П. – Кузнецова, С. Н. – Мищенко, С. С., *Цвет и название цвета в русском языке*, Москва, 2008.
5. Вуковић, Гордана, „Симболика боја у лексици и ономастици“, *Фолклор у Војводини*, свеска 8, Нови Сад, 1994, стр. 87-90.
6. Гортан-Премк, Даринка, *Полисемија и организација лексичког система у српском језику*, Библиотека Јужнословенског филолога, нова серија, књ. 14, Институт за српски језик САНУ, Београд, 1997.
7. Детелић, Миријана – Илић, Марија. *Бели град*, Београд: Балканолошки институт САНУ, 2006.
8. Драгићевић, Рајна, *Лексикологија српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2007.
9. Ивић, Милка, „Бело као лингвистички и културолошки проблем“, *Јужнословенски филолог*, LV, Београд, 1999, стр. 1-19.
10. Ивић, Милка, „Плава боја као лингвистички проблем“, *Јужнословенски филолог*, L, 1994, стр. 99-116.
11. Ivić, Milka, *O zelenom konji*. Beograd: Slovoграф, 1995.
12. Ивић, Милка, „О метафоричким екстензијама назива боја“, *Кодови словенских култура*, бр. 6. Београд, 2001, стр. 7-13.
13. Карановић, Зоја, „Симболизација простора сватовског ритуала бојом“, *Фолклор у Војводини*, свеска 8, Нови Сад, 1994, стр. 61–75.
14. Клајн, Иван, *Творба речи у савременом српском језику, слагање и префиксација*. Београд, 2002.
15. Клајн, Иван, *Творба речи у савременом српском језику, суфиксација и конверзија*. Београд, 2003.
16. Николић, Мирослав, „Непроменљиви придеви у српском језику“, *Наш језик XXXI/1-5*. Београд, 1996, стр. 35-54.
17. Николић, Мирослав, *Обратни речник српскога језика*, Матица српска, Институт за српски језик САНУ, Палчић, Београд, 2000.
18. НП Вук, Вук Ст. Карацић, *Српске народне пјесме*, прва књига. Београд, 1932.
19. Павловић, Миливоје, „Значење придева с наставком -аст и његових варијаната“, *Наш језик*, IV, свеска 1-2, Београд, 1952, стр. 9-24.
20. Павловић, Миливоје, „Значење придева с наставком –аст и његових варијаната“, *Наш језик*, IV, свеска 3-4, Београд, 1952, стр. 99-114.
21. Павловић, Миливоје, „Значење придева с наставком –аст и његових варијаната“, *Наш језик*, IV, свеска 3-4, Београд, 1952, стр. 99-114.
22. Павловић, Миливоје, „Значење придева с наставком –аст и његових варијаната“, *Наш језик*, IV, свеска 5-8, Београд, 1953, стр. 175-195.
23. Петровић, Снежана, „Једна врста бинарних ознака за светлу и тамну нијансу боја“, *Кодови словенских култура*, бр. 6. Београд, 2001, стр. 32-41.
24. Петровић, Сретен, „Симболика боја“, *Фолклор у Војводини*, Београд, 1994, стр. 7-17.
25. Петровић, Сретен, *Естетика*, Чигоја штампа, Београд, 1996.

26. Пешикан-Љуштановић, Љиљана, „Категоризација епског јунака бојом“, *Фолклор у Војводини*, Београд, 1994, стр. 76-83.
27. Поповић, Људмила, „О семантици назива за боје у руском, украјинском и српском фолклору“, *Зборник Матице српске за славистику*, број 41, Нови Сад, 1991, стр. 149-154.
28. Поповић, Људмила, *Семантички потенцијал назива за боје у руском, украјинском и српскохрватском језику* (На материјалу фолклора XIX в.), Филолошки факултет, Београд, 1991.
29. Поповић, Људмила, „О семантици назива за црвену боју у руском, украјинском и српском фолклору“, *Расковник*, број 69-70, Београд, 1992, 91-102.
30. Поповић, Људмила, „О прототипском и стереотипном начину концептуализације боја у језику (На примеру словенског фолклора)“, *Кодови словенских култура*, број 6, Београд, 2001.
31. Поповић, Људмила, „Опозиција „сјајно“ - „без сјаја“ као основа категоризације назива за боје у словенском фолклору“, *Зборник Матице српске за славистику*, број 81, Нови Сад, 2012, стр. 7-40.
32. Поповић, Људмила, „Универзално и специфично у семантици назива за боје у словенском фолклору“, *Заједничко у словенском фолклору*, посебно издање 117, Балканолошки институт САНУ, Београд, 2012, стр. 399-414.
33. Раденковић, Љубинко, *Симболика света у народној магији Јужних Словена*, Балканолошки институт САНУ, Просвета, Ниш, 1996.
34. Радић, Првослав, *Турски суфикси у српском језику*, Институт за српски језик САНУ, Београд, 2001.
35. *Речник српскохрватског књижевног језика*, I-VI, Матица српска – Матица хрватска, Нови Сад – Загреб, 1967-1976.
36. *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*. Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ, Београд, 1959-.
37. Самарџија, Снежана. *Увод у усмену књижевност*, Народна књига, Алфа, Београд, 2007.
38. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1971-1974.
39. Станојчић, Живојин – Поповић, Љубомир, *Грамматика српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992.
40. Стевановић, Миодраг, *Савремени српскохрватски језик I*. Београд, 1964.
41. Стијовић, Рада, „Префиксација придева у српскохрватском књижевном језику“, *Зборник за филологију и лингвистику*, XXVI/1, Нови Сад, 1983, стр. 99-130.
42. Turinski, Živojin, *Slikarska tehnologija*, Univerzitet umetnosti u Beogradu, Beograd, 1990.
43. Хлебец, Борис, „Називи за боје у „Српском рјечнику““, *НССУВД*, 17/1. Београд, 1988, стр. 145-151.
44. Хлебец, Борис, „Придевски називи за боје у српском и енглеском“, *Знамен*, бр. 1, Петриња, 1995, стр. 37-47.
45. Хлебец, Борис, „Придевске изведенице у значењу боја“, *Српски језик*, III/1-2, Београд, 1998, стр. 323-333.
46. Хроленко, Александр, Тимофеевич. „Желтый в русских былинных текстах“, *Живая старина*, бр. 4(16), Москва, 1997, стр. 6–7.
47. Škaljić, Abdulah, *Turcizmi u srpskohrvatskom – hrvatskosrpskom jeziku*, Svjetlost, Sarajevo, 1973.
48. Шуберт, Габриела, „Боје као средство оријентације код Словена“, *Кодови*

словенских култура, број 6, Београд, 2001, стр. 66–77.

49. Wierzbicka, Anna, *Semantics: Primes and universals*, Oxford University Press, Oxford, 1996.

5. циљеви истраживања

Циљеви

Наш задатак би се односио на детаљан попис и семантичку и граматичку анализу свих придева који означавају боју, као и њихових изведеница. Језичка палета боја у лирској поезији је у великој мери редукована и формулативно употребљена. Најчешће формулативна веза је синтагматски спој између придева који означава боју и именице, мада се спорадично срећу атрибутивни спојеви између две именице од којих је једна изведеница од придева који означава боју (*јабука зеленика, белица пиеница, жутица наранџа*). Код најфреквентније употребљених боја примећена је и употреба у оквиру глаголског система, и то у широком дијапазону значења од номинационих до удаљенијих, секундарних, које, пре свега, зависе од фигуративне језичке употребе испољене углавном преко метафоричког начина изражавања. Размотрићемо и језичку раслојеност боја у оквиру поименичених и сложених придева.

Анализирајући лексичко-семантички систем боја савременог српског језика приметили смо да највећи број номинација има црвена боја, а потом плава. Проверићемо да ли такав поредак важи и у фолклорном дискурсу и пронаћићемо одговоре зашто је то тако. Претпостављамо да бела боја има највећу учесталост употребе и изразито позитиван семантички потенцијал и као таква представља замену за велики број боја светлог спектра (светложуту, светлосиву, окер, беж и сл.). Бела боја, такође, има највећи број и значењских реализација. Циљ нам је да проверимо које реализације имају формулативну употребу где означавају само одређену боју денотата, а где оне имају секундарну значењску импликацију која се развија из контекста. Тамо где је могуће одређиваћемо приближнију нијансу боје денотата за који је народни певач формулативно употребио неку боју, најчешће белу. Исти поступак применићемо и за остале боје употребљене у фолклористичком дискурсу (*зелену, црвену, црну, жуту, златну, плаву, сребрну*, као и за мање заступљене боје, као што су *сива, смеђа, граораста, бисерна, шарена* итд.).

Проверићемо да ли је семантички потенцијал иманентан и коефицијенту семантичког потенцијала, који бисмо извели делењем укупног броја значењских реализација са бројем реализованих именичких и глаголских синтагми.

Хипотезе

Наша претпоставка је да су међу променљивим придевима најбројнији они са придевском основом и да је најучесталији суфикс *–ски*, али проверићемо да ли има придева насталих и префиксацијом. Од посебне важности нам је семантички потенцијал који реализује свака боја. Претпостављамо, а и ранија истраживања из ове области то потврђују, да *бела боја* има најбогатији семантички потенцијал. Семантички потенцијал зависи од врсте лирске песме, поетског контекста, стилске фигуре, формулативне везе, старости песме, од врсте синтагме у којој се реализује, као и од семантичког преноса. *Бела боја* реализује највећи број именичких синтагми, најфреквентнија је и остварује највећи број значења у метафоричком и метонимијском преносу. Претпостављамо, такође, да су придеви са придевском основом, и то они словенског порекла, далеко доминантнији од придева са другим типовима основа (именичким, глаголским и евентуално прилошким).

6. очекивани резултати

Очекујем да ће се сви ставови из хипотеза показати као тачни и да ће ми наведени корпус за истраживање пружити богату грађу из којих ћу извући закључке обострано корисне и за лингвистичка и за књижевно-поетичка истраживања.

7. план рада

Грађу за истраживање чинила биће ексцерпирана из Вукових „Српских народних пјесама“, збирки Косте Хермана „Народне пјесме муслимана“, „Хрватских народних пјесама“ Луке Маријановића, збирке „Вукове српске народне пјесме у необјављеним рукописима“ Живомира Младеновића и Владана Недића, лирских песама „Ерлангенског рукописа“, „Антологије лирских народних песама“ Владана Недића и „Антологије српске лирске усмене поезије“ Зоје Карановић. Такође, ексцерпираћемо и Вуков „Српски рјечник“ и посебно поглавље ћемо посветити називима за боје које срећемо у „Српском рјечнику“, а не налазимо их у лирским песамама.

Анализу ћемо базирати на семантичком и творбено-морфолошком плану. Све придеве ћемо поделити по критеријуму променљивости, а потом и променљиве и непроменљиве придеве разврстаћемо по пореклу. Посебно ћемо се задржати на оријентализмима, као можда јединој групи непроменљивих придева. Анализираћемо њихову нормативну маркираност, степен уклопљености у наш морфолошки систем, творбени лик, као и дублетну варијантност између придева са различитим суфиксима. За нађене оријентализме тражићемо синониме у домаћој терминологији за боје. Навешћемо табеларну заступљеност непроменљивих придева за боје по колористичким сферама спектра. Ако нам грађа буде пружала податке, лоцираћемо и географску сферу употребе појединих оријентализама. Потрудићемо се да на основу лексикографске дефиниције из Речника САНУ, илустративних речничких примера, као и на основу примера употребе оријентализама у лирској фолклорној поезији одредимо најпрецизнији аналогон са терминима сликарске технологије и на тај начин сачувамо од заборава овај део фолклорне лексике српског језика. За поједине изведене боје покушаћемо да прикажемо и поступак њихове припреме на палети.

Све променљиве придеве поделићемо на просте, изведене и сложене, потом ћемо свим изведеним придевима одредити тип основе (придевска, именичка, глаголска или прилошка), па ћемо извршити семантичку анализу придева са сваком од побројаних основа. Претпостављамо да су придеви са придевском основом, и то они словенског порекла, далеко доминантнији од придева са другим типовима основа. Анализираћемо све творбене поступке кад је у питању грађење изведених и сложених придева ове лексичко-семантичке категорије. Придеве настале суфиксацијом разврстаћемо по суфиксу и одредићемо да ли сваки регистровани суфикс разликује категорију вида. Проверићемо функционисање и осталих придевских категорија: рода, броја, падежа и компарације. И у категорији променљивих и у категорији непроменљивих придева бавићемо се питањима лексичке и творбене синонимије. Навешћемо табеларну заступљеност променљивих придева за боје по колористичким сферама спектра. У оквиру сваке боје разматраћемо однос придева према глаголском систему, а посебно према глаголском виду и глаголском роду. На пример, у оквиру глаголског рода придев *бео* јавља се у оквиру два глаголска типа: прелазних (*белети*, *убелети* (платно, дарове, јаглук) и правих повратних (*набијелити се* (за лице, у значењу 'улепшати се, напудерисати се')), односно неправих повратних глагола (*белети се* (за руке, ноге, у значењу 'светлети се, сијати се')). У односу на глаголски вид придев *бео* разликује и имперфективну (*белети*) и перфективну (*забелети се*) варијанту. У односу на творбену различитост, претпостављамо да све боје, у оквиру којих постоји развијен глаголски систем, разликују изведене и префиксирано-

сложене глаголе.

Кад је у питању одређивање значења одређеног придева, синтагме или глагола узимаћемо у обзир комплетан поетски контекст у коме се одређени облик појављује, као и евентуалне шире културолошке и етнографске појединости. За одређивање значења биће нам посебно важна и етимологија. Анализираћемо у којим значењским импликацијама фолклористички дискурс чува примарно етимолошко значење, а у којим развија значења карактеристична за савремени српски језик. Утврдићемо да ли постоји веза између анализираног дискурса и фразеологије, у сфери лексике боја. Одређиваћемо прототипичност назива за боје по критеријуму светао/таман, позитиван/негативан и видећемо да ли је тај критеријум доследно спроведен, нпр. да ли бела боја, која има изузетно позитиван семантички потенцијал, има све значењске импликације пожељне за човека. Код свих реализованих значењских импликација одређиваћемо и полисемијске механизме (метафора, метонимија, синегдоха). Све именичке синтагме, за које сматрамо да су најбројније у фолклору, распоредићемо по лексичко-семантичким сферама употребе (нпр. делови тела, биљни и животињски свет, митолошка бића, природно окружење, храна и пиће, артефакти и сл.), па ћемо на тај начин открити најфреквентнију везу датог придева са одређеном именицом и функционисање тзв. мртвих епитета. Свако реализовано значење илустоваћемо стиховима. Приликом одређивања семантичког варирања посебно ћемо водити рачуна о врсти лирске песме.

8. методе истраживања

Користићемо се методом сакупљања грађе, дескрипцијом, анализом и синтезом грађе. Ова последња метода биће посебно примењена у закључку.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА: НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Данијела Станић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области морфологија, лексикологија, лексикографија, творба речи, етимологија, фолклористика, сликарска технологија.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Весна Ломпар подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата

и предложене теме докторске дисертације

„Систем назива за боје у лирској народној поезији”, а да се за ментора именује Весна Ломпар, доцент Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____
(др Весна Ломпар, доцент)
2. _____
(др Снежана Самарџија, редовни професор)
3. _____
(др Рајна Драгићевић, ванредни професор)